

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 01.06.2005, sp. zn. 3 To 500/2005, ECLI:CZ:KSCB:2005:3.TO.500.2005.1

Číslo: 25/2006

Právní věta: I. Účastenství (§ 10 odst. 1 tr. zák.) na trestném činu krádeže podle § 247 odst. 1 písm. e) tr. zák. přichází v úvahu pouze v tom případě, kdy se pachatel (§ 9 tr. zák.) dopusí krádeže za podmínek uvedených v tomto ustanovení, tedy přesto, že byl za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán, a jestliže současně i tato okolnost, týkající se pachatele, je pokryta úmyslným zaviněním účastníka. Nevyžaduje se, aby sám účastník byl v posledních třech letech pro trestný čin krádeže odsouzen nebo potrestán. II. Překážka uvedená v ustanovení § 259 odst. 5 písm. a) tr. ř., podle které nemůže odvolací soud sám uznat obžalovaného vinným skutkem, pro nějž byl napadeným rozsudkem zproštěn, odůvodňuje v takové věci, ve které připadá v úvahu odsuzující rozsudek, postup podle § 259 odst. 1 tr. ř., tedy vrácení věci soudu prvního stupně, aby ji znovu v potřebném rozsahu projednal a rozhodl.

Soud: Krajský soud v Českých Budějovicích

Datum rozhodnutí: 01.06.2005

Spisová značka: 3 To 500/2005

Číslo rozhodnutí: 25

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Krádež, Řízení o odvolání, Účastenství

Předpisy: § 10 odst. 1 tr. ř.
§ 247 odst. 1 písm. e) tr. zák.
§ 259 odst. 1 tr. ř.
§ 259 odst. 5 písm. a) tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Krajský soud v Českých Budějovicích k odvolání obžalovaných L. Ž. a K. K. a státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Jindřichově Hradci proti rozsudku Okresního soudu v Jindřichově Hradci ze dne 25. 4. 2005, sp. zn. 11 T 45/2005 rozhodl takto :

1) K odvolání státní zástupkyně napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř. částečně zrušil, a to v celé zprošťující části, tedy v části týkající se obžalovaného M. T., a v takto zrušené části věc podle § 259 odst. 1 tr. ř. vrátil okresnímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

2) Dále Krajský soud v Českých Budějovicích zamítl odvolání obžalovaných L. Ž. a K. K.

3) Jinak zůstal napadený rozsudek nedotčen – v celé části týkající se obžalovaných L. Ž., P. Z. a K. K.

Z odůvodnění:

Shora citovaným rozsudkem Okresního soudu v Jindřichově Hradci byl obžalovaný L. Ž. uznán vinným trestnými činy krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b) tr. zák. a porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, 2 tr. zák.

Obžalovaný K. K. byl tímto rozsudkem uznán vinným rovněž těmito trestnými činy s tím, že v případě krádeže šlo o kvalifikaci podle § 247 odst. 1 písm. b), e) tr. zák.

Podle skutkových zjištění okresního soudu se obžalovaný L. Ž. citovaných trestných činů dopustil jednak tím, že v nočních hodinách z 3. 1. na 4. 1. 2005 v obci D. společně s obžalovaným P. Z. za pomoci doneseného nářadí vyhnuli kovovou mříž na okně a po rozbití jeho skleněné výplně vnikli do prodejny stavební a obchodní firmy majitele F. M., odkud odcizili z nezajištěné zásuvky pokladního pultu dřevěný zásobník a plechovou pokladnu na mince v hodnotě 500 Kč s finanční hotovostí 725 Kč a z pracovního stolu 2 kalkulačky nezajištěné značky v hodnotě 60 Kč, čímž majiteli F. M. způsobili škodu v celkové výši 1335 Kč a další škodu na zařízení ve výši 405 Kč (bod 1 výroku napadeného rozsudku), a jednak tím, že společně s obžalovaným K. K. v přesně nezjištěné době v rozmezí od 10. 12. 2004 do 9. 1. 2005 v k.ú. obce B. vnikli po vypáčení vstupních dveří a rozlomení jejich zámku do rekreační chaty u rybníka M. a odcizili odtud 0,5 litru Becherovky, dvouhořákový vařič na PB s 2,5 kg tlakovou lahví, radiomagnetofon, pánskou koženou bundu a deku, čímž způsobili majiteli J. K. škodu ve výši 1176 Kč na odcizených věcech škodu ve výši 1129 Kč na poškozeném zařízení, a obžalovaný K. K. se tohoto jednání dopustil přesto, že byl rozsudkem Okresního soudu Praha – východ ze dne 29. 10. 2001, sp. zn. 1 T 358/2001, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 19. 12. 2001, sp. zn. 12 To 175/2001, uznán vinným trestným činem porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, 2 tr. zák. a pokusem trestného činu krádeže podle § 8 odst. 1 k § 247 odst. 1 písm. b) tr. zák., k trestu odnětí svobody v trvání 6 měsíců, který vykonal 21. 1. 2002 (bod 2 výroku napadeného rozsudku).

Za takto popsanou trestnou činnost byl napadeným rozsudkem obžalovanému L. Ž. uložen úhrnný nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání jednoho roku, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. zařazen do věznice s ostrahou. Obžalovanému K. K. byl uložen úhrnný trest obecně prospěšných prací ve výměře 300 hodin.

Ve výroku o náhradě škody bylo rozhodnuto tak, že podle § 228 odst. 1 tr. ř. je obžalovaný L. Ž. povinen zaplatit společně a nerozdílně se spoluobžalovaným P. Z. poškozenému F. M. na náhradu škody částku 1285 Kč, když podle § 229 odst. 2 tr. ř. byl tento poškozený se zbytkem uplatněného a nepřiznaného nároku na náhradu škody odkázán na občanskoprávní řízení.

Naproti tomu byl obžalovaný M. T. napadeným rozsudkem podle § 226 písm. c) tr. ř. zproštěn obžaloby, kterou mu bylo kladeno za vinu, že v nočních hodinách ze dne 3. 1. na 4. 1. 2005 v obci D. poskytl obžalovaným L. Ž. a P. Z. nářadí určené ke vloupání do prodejny stavební a obchodní firmy F. M., kdy oba obžalované měl k tomuto objektu přivést svým osobním autem a sdělit jim, že v prodejně se nachází větší finanční obnos, který by se dal odcizit, a požadoval po nich blíže neurčený podíl z výnosu krádeže, když měl obžalovaným popsat způsob vniknutí do prodejny, a tohoto jednání se měl dopustit přesto, že byl rozsudkem Okresního soudu v Jindřichově Hradci, sp. zn. 7 T 378/2001, ze dne 18. 1. 2002 odsouzen pro trestné činy porušování domovní svobody podle § 238 odst. 1, 2 tr. zák., krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. zák. a poškozování cizí věci podle § 257 odst. 1 tr. zák., k trestu odnětí svobody v délce 18 měsíců s podmíněným odkladem jeho výkonu na zkušební

dobu do 25. 1. 2005, v čemž byl spatřován návod a pomoc k trestnému činu krádeže podle § 10 odst. 1 písm. b), c) k § 247 odst. 1 písm. b), e) tr. zák., neboť nebylo prokázáno, že tento skutek spáchal obžalovaný.

Ve věci je třeba konstatovat, že v části týkající se spoluobžalovaného P. Z., rozsudek okresního soudu nabyl právní moci, neboť v této části nebyl napaden odvoláním žádné z k tomu oprávněných osob.

Proti citovanému rozsudku podal odvolání ihned po jeho vyhlášení do protokolu o hlavním líčení obžalovaný K. K. V odvolací lhůtě (§ 248 odst. 1 tr. ř.) bylo dále podáno odvolání obžalovaným L. Ž. a státní zástupkyní Okresního státního zastupitelství v Jindřichově Hradci.

Státní zástupkyně svým odvoláním napadla toliko zprošťující část rozsudku, tedy část týkající se obžalovaného M. T. Podrobně poukázala na obsah výpovědí obžalovaných L. Ž., P. Z. a M. T. v dosavadním průběhu trestního řízení. Má za to, že okresní soud se dostatečně nevypořádal s otázkou nevěrohodnosti tvrzení obžalovaného P. Z. stran vysvětlení rozporů v jeho výpovědích, kdy uvedl, že u policie byl v depresi a proto takto vypovídal. Podle státní zástupkyně je nepochybné, že zejména prvotní výpovědi spoluobžalovaných jednoznačně usvědčovaly obžalovaného M. T. z toho, že poskytl ostatním dvěma spoluobžalovaným tip na vniknutí do vhodného objektu, kde předpokládal uložení větší finanční částky, dal jim i návod na to, jak nejlépe do daného objektu vniknout. Za tím účelem jim poskytl i nářadí, o kterém těžko lze mít pochybnosti, že by nepatřilo do jeho majetku, neboť i obžalovaný P. Z. v přípravném řízení uvedl, že M. T. vyndal „...nějaký majzlík“, z čehož je zřejmé, že pokud by tyto věci patřily samotnému obžalovanému P. Z., neměl by problém je přesně popsat.

Pokud jde o výhradu okresního soudu k právní kvalifikaci použité v obžalobě ve smyslu § 10 odst. 1 písm. b), c) tr. zák., namítla státní zástupkyně, že komentář k trestnímu zákonu nehovoří o tom, že je vyloučen souběh více forem účastenství, pouze naznačuje, že daného pachatele postačí postihnout pouze jednou, a to pro nejzávažnější formu účastenství. V daném případě pak bylo možno uvažovat místo účastenství ještě o spolupachatelství ve smyslu ustanovení § 9 odst. 2 tr. zák.

V závěru svého oprávněného prostředku státní zástupkyně navrhla, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil ohledně zprošťujícího výroku a okresnímu soudu přikázal, aby o věci znovu jednal a rozhodl.

Odvolací soud především podrobně vysvětlil, na základě jakých skutečností dospěl po přezkoumání věci k závěru, že jsou odvolání obžalovaných L. Ž. a K. K. nedůvodná, a že jako taková musí být podle § 256 tr. ř. zamítnuta.

Pokud jde o odvolání státní zástupkyně, které se týkalo okresním soudem zproštěného M. T., však odvolací soud dospěl k těmto závěrům:

Především soudu prvního stupně vytkl nesprávný postup při zjišťování skutkového stavu věci. Podrobně popsal pochybení při hodnocení důkazů, které činí závěry soudu vnitřně rozpornými. Okresní soud totiž prakticky dvojím způsobem přistoupil k důkazu výpovědí obžalovaného L. Ž. Odvolací soud pak podrobně popsal nesprávný postup soudu prvního stupně s tím, že tyto výhrady jej vedly ke zrušení zprošťující části rozsudku. Odvolací soud považuje za potřebné, aby se okresní soud znovu s celou důkazní situací vypořádal, aby v odůvodnění svého rozhodnutí podrobněji a přesvědčivěji rozvedl veškeré své úvahy, hodnotil všechny provedené důkazy a zjištěné skutečnosti jednotlivě i ve vzájemných souvislostech a své rozhodnutí i ohledně obžalovaného M. T. odůvodnil tak, aby odpovídalo ustanovení § 125 odst. 1 tr. ř. Odvolací soud v tomto směru nemohl nahrazovat činnost okresního soudu, neboť by především musel veškeré okresním soudem provedené důkazy znovu v rámci odvolacího řízení opakovat (§ 263 odst. 7 tr. ř.) a nakonec by ani nemohl v úvahu přicházející jiný náhled vyjádřit změnou napadeného rozsudku, neboť podle § 259 odst. 5 písm. a) tr.

ř. nemůže odvolací soud sám uznat obžalovaného vinným skutkem, pro nějž byl napadeným rozsudkem zproštěn. Zejména posledně citované zákonné ustanovení proto odůvodňuje postup podle § 259 odst. 1 tr. ř., tedy vrácení věci ve zrušené části soudu prvního stupně, aby ji znovu v potřebném rozsahu projednal a rozhodl.

Odvolací soud v této fázi trestního řízení ponechává na úvaze okresního soudu, zda k objasnění charakteru účasti obžalovaného M. T. na trestné činnosti spáchané ke škodě poškozeného F. M., bude provádět některé další důkazy nebo opakovat důkazy již provedené.

Odvolací soud považuje v této fázi řízení za potřebné poukázat i na některé další skutečnosti, v nichž je třeba spatřovat pochybení, aby se okresní soud pro případ nového rozhodnutí těchto vyvaroval.

Především okresní soud ve věci nesprávně aplikoval ustanovení § 226 písm. c) tr. ř. Pokud by snad rozhodnutí okresního soudu mělo vyústit ve zprošťující rozsudek, tak nelze mít za to, že by důkazní situace byla taková, jak předpokládá právě ustanovení § 226 písm. c) tr. ř., tedy že by nebylo prokázáno, že skutek kladený za vinu obžalovanému M. T. tento obžalovaný spáchal. Tento zprošťující důvod by byl na místě pouze za předpokladu, že by se obžalovaný M. T. ani zčásti nepodílel na jednání, které je popsáno ve skutkové větě žalobního návrhu. Z rozhodnutí okresního soudu je však zřejmé, že ten považuje za prokázané, že obžalovaný M. T. skutečně přinejmenším spoluobžalované přivezl k místu činu, naznačil jim, že v obci je vhodný objekt k provedení vloupání. Z hlediska zachování totožnosti skutku není relevantní, zda obžalovaný M. T. takto jednal se záměrem napomoci přímým pachatelům majetkové trestné činnosti, nebo šlo o souhru náhod, kdy jednání obžalovaného bylo motivováno naprosto odlišně, okolnostmi, na které poukazuje v rámci své obhajoby. Dosavadní úvahy okresního soudu jsou založeny na tom, že není dostatečně prokázáno, že by obžalovaný M. T. takovouto součinnost vyvinul s úmyslem napomáhat trestné činnosti. Při takovéto skutkové alternativě mělo být aplikováno ustanovení § 226 písm. b) tr. ř., neboť v žalobním návrhu označený skutek by zejména pro nedostatek subjektivní stránky nebyl trestným činem.

Dále odvolací soud považuje za potřebné poukázat na to, že právní kvalifikace, použitá již v obžalobě, není zcela správná. Není především správná v tom, že jednání obžalovaného M. T. bylo posuzováno jako účastenství na trestném činu krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b), e) tr. zák., byť protizákonné jednání přímých pachatelů (obž. L. Ž. a P. Z.), bylo správně kvalifikováno toliko jako trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b) tr. zák. Tzv. zpětnost ve smyslu § 247 odst. 1 písm. e) tr. zák. byla obžalobou u obžalovaného M. T. dovozována na základě odsouzení samotného obžalovaného M. T. (tedy návodce či pomocníka) pro majetkovou trestnou činnost rozsudkem Okresního soudu v Jindřichově Hradci ze dne 18. 1. 2002, sp. zn. 7 T 378/2001.

Takovýto postup však nelze považovat za správný. Trestná činnost účastníka ve smyslu § 10 tr. zák. je vybudována na zásadě akcesority účastenství, což znamená závislost trestní odpovědnosti účastníka na trestní odpovědnosti hlavního pachatele. Právní kvalifikace je odvislá o kvalifikace činu pachatele, k jehož provedení účastník svou součinností některou z forem uvedených v ustanovení § 10 tr. zák. přispívá. V případě účastníka, ať jde o organizátora, návodce či pomocníka přichází v úvahu kvalifikace podle § 247 odst. 1 písm. e) tr. zák. pouze v tom případě, když pachatel (§9 tr. zák.) skutečně páchá krádež i za podmínek uvedených v ustanovení § 247 odst. 1 písm. e) tr. zák. a jestliže současně i tato okolnost je kryta úmyslným zaviněním účastníka [účastník jedná s vědomím, že přímý pachatel se dopouští krádeže přesto, že byl za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán]. Podle názoru odvolacího soudu proto není vůbec rozhodující, že sám účastník je majetkovým recidivistou, že byl v posledních třech letech pro trestný čin krádeže odsouzen nebo potrestán.

S ohledem na shora uvedené proto jednání obžalovaného M. T. může být v projednávaném případě posuzováno toliko jako účastenství na trestném činu krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b) tr. zák.

Pokud jde o souběh více forem účastenství (v projednávaném případě byla obžalobou zvolena kvalifikace podle § 10 odst. 1 písm. b), c) tr. zák.), tak je třeba dodat, že státní zástupkyni lze přisvědčit v tom, že ani komentář k trestnímu zákonu jednoznačně nevylučuje takovýto souběh, ale poukazuje na to, že v případě pachatele, jenž se dopustil jednání, které má znaky několika forem účastenství, postačí jej postihnout pouze jednou, a to pro nejzávažnější formu účastenství. Nejzávažnější formou účastenství je organizátorství, pak následuje návod a nejméně závažnou formou je pomoc, která je podpůrná ke všem ostatním formám účastenství (Šámal, P., Púry, F., Rizman, S. Trestní zákon. Komentář. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, strana 100, vysvětlivka č. 11). Takto vyjádřený názor v komentáři k trestnímu zákonu odpovídající i dalším významným publikacím v odborné trestní literatuře je však soudní praxí v projednávaných trestních věcech po celá léta uznáván a není důvodu v tomto směru soudní judikaturu měnit.